

Merkingar á gagnvörðu timbri fyrir timburvirki, skjólveggi, girðingar og palla

1. Efni blaðsins

Markmiðið með þessu blaði er að skýra mismunandi merkingar á gagnvörðu timbri. Þar sem skýrðar eru merkingar sem byggðar eru á Evrópustöðlum og reglum sem samtök um gæðaeftirlit hafa komið sér saman um (NWPC - Nordic Wood Preservation Council).

Blaði þessu er ætlað að halda utan um merkingar á gagnvörðu timbri sem er notað í timburvirki, girðingar og palla.

Tveir Evrópustaðlar setja línuna um hvernig eigi að merkja timbur sem er gagnvarið.

ÍST EN 351-1:2007 flokkar gagnvarið efni eftir því hvað gagnvarnarvökvinn fer djúpt í viðinn. Fyrir timburvirki, skjólveggi, girðingar og palla eru annars vegar notaðar merkingarnar NP 3 en þá fer gagnvarnarvökvinn að lágmarki 6 mm inn í viðinn og hins vegar NP 5 en þá er öll rysjan gagnvarin. (Sjá töflu 1 yfir flokkun á inndrægni í viðinn samkvæmt ÍST EN 351-1:2007.)

ÍST EN 335-2013 flokkar gagnvarið efni í notkunarflokk (UC-use classes) eftir því hvar á að nota efnið. Fyrir timburvirki, skjólveggi, girðingar og palla eru notaðar merkingarnar UC 3 og UC 4. Notkunarflokkurinn UC 5 er notaður fyrir efni sem er í sjó eða þar sem gerðar eru

Mynd 1. Gagnvarnartankur.

Mynd 2. Stæða af gagnvörðu efni

Gagnvarnarflokkur samkvæmt ÍST EN 351-1		Notkunarflokkur UC 1-UC 5 samkvæmt ÍST EN 335-1 og notkunarflokkur NTR M, A, AB og greni				
Flokkur	Kröfur um inndrægni	UC 1	UC 2	UC 3	UC 4	UC 5
NP 1	Engar			Greni** GW**		
NP 2	Lágmark 3 mm inn í rysju					
NP 3	Lágmark 6 mm inn í rysju			B		
NP 4	Lágmark 25 mm*					
NP 5	Allur rysjuviðurinn			AB	A	M
NP 6	Allur rysjuviðurinn + 6 mm inn í kjarnaviðinn					

* Gildir aðeins fyrir sívala staura sem er erfitt að gagnverja og sem tilheyrja gagnvarnarflokkum 3-4 samkvæmt ÍST-EN 350-2.
** Greni AB gagnvarið og GW greni B gagnvarið.

Tafla 1. Flokkun á inndrægni í viðinn samkvæmt ÍST EN 351-1:2007

sérstakar kröfur um langa endingu og styrk. (Sjá töflu 2 yfir flokkun eftir því hvar á að nota efnið.)

NWPC – Nordic Wood Preservation Council – NTR Nordisk Trebeskyttelsesråd hefur starfað frá því 1976 þar sem öll Norðurlöndin voru þátttakendur frá byrjun en Ísland fór úr samtökunum 2012 og er því ekki lengur þátttakandi í þessu samstarfi. Gæðakerfi NTR merkir gagnvarða furu og greni BW, B, AB, A og M. (Sjá töflu 2 yfir flokkun eftir því hvar á að nota efnið.)

2. Merking samkvæmt ÍST EN 351-1:2007

Eftirtaldar merkingar eiga að vera annaðhvort á timbrinu sem er gagnvarið eða á búntinu með timbrinu.

- Númer og dagsetning.
- Nafnið á gagnvarnarvökvannum.
- Gagnvarnarflokkun.
- Frávik eftir gagnvarnarflokki.
- Geymsla.
- Númer á búnti/ár.

Dæmi um notkunaraðstæður fyrir gagnvarið timbur			
Notkunar-flokkar samkvæmt ÍST EN 335	Notkunaraðstæður	Dæmi	Notkunar-flokkar samkvæmt NTR
UC 1	Timbur innanhús við þurrar aðstæður	Húsgögn, innréttinga og klæðning	Enginn
UC 2	Viður sem er hvorki í snertingu við jörð né verður fyrir beinni veðrun, en getur blotnað skamman tíma í senn.	Sperrur og þakklæðning og viður undir þaki utanhúss	Enginn
UC 3	Viður sem verður fyrir áhrifum veðurs eða þéttvatns en er hvorki í snertingu við jörð né stöðugt í vatni, og er hvorki þar sem mikil hætta er á óhöppum né þar sem mikið vandamál er er skipta um hluta, sem verða fyrir skemmdum	Gluggar og útihúðir. Klæðning utan húss og viður í gördum, lausir frá jörðu	B AB
UC 4	Viður sem er stöðugt í snertingu við jörð eða ferskvatn eða verður fyrir sérstaklega miklu veðurálagi. Viðarhlutar, sem reynsla sýnir að hætt sé við skemmdum og sem erfitt er að skoða og skipta um eða þar sem öryggi manna er í húfi.	Línumöstur eða línustaurar, girðingastaurar og hliðastólpar, pallar, svalagólf, tröppur o.b.h. Utanhúss. Fótstykki veggja, gólfbitar yfir lítið upphituðum eða óupphituðum rýmum.	A
UC 5	Viður í sjó eða söltu vatni, svo og viður sem sérstakar kröfur um þol og styrk eru gerðar til.	Bryggjur, legukantar, staurar.	M

Tafla 2. Flokkun eftir því hvar á að nota efnið

Gagnvarna flokkar	Gæðamerki NWPC
M	
A	
AB	
B	

Tafla 3. Merkingar frá NWPC

3. Heimildir

ÍST EN 351-1-2007

Durability of wood and wood-based products - Preservative-treated solid wood - Part 1: Classification of preservative penetration and retention.

ÍST EN 335:2013

Durability of wood and wood-based products - Use classes: definitions, application to solid wood and wood based panels.

NMPC Document No 1:2013

Höfundur: Eiríkur Þorsteinsson

Prentun: Prentsmiðjan Oddi

Eftirprentun óheimil.

Mynd 3. Stæða af gagnvörðum staurum